

Kursplan Religionshistoria

Kurskod: RH 11

Ämnesområde: Religionsvetenskap

Kursens benämning: Religionshistoria

Kursens nivå: Grundkurs

Kursens omfattning: 7,5 sp

Utbildningsnivå: Grundnivå/ First cycle

Engelskt namn på kursen: World religions and history of religion, introductory course, 7,5 credits

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Församlingsfakultetens samrådsgrupp 2008-09-09, reviderad 2013-03-18, att gälla från och med VT 2013.

2. Inplacering

Kursen ingår som en delkurs i TU 1, 60 sp och utgör därför ett obligatoriskt moment i Teologisk utbildning för kyrka och samhälle, samtliga varianter. Kursen kan även läsas som fristående kurs.

3. Förkunskaper

För tillträde till kursen krävs, utöver grundläggande högskolebehörighet, SvB/Sv2B, Samhällskunskap A, Historia A, betyget skall vara lägst Godkänt eller motsvarande.

4. Innehåll

A) Religionshistorisk teori och metod (0,5 sp)

Momentet ägnas åt att förbereda eleven för högre studier i allmänhet och för religionshistoriska studier i synnerhet. Ämnet avgränsas, dess forskningshistoria och begreppsbyggnad beskrivs, vi behandlar olika teori- och metodansatser samt diskuterar olika religionsdefinitioner.

B) Förntidens och antikens religioner (1,5 sp)

Här behandlas de religionsformer som var dominerande i den värld där Gamla testamentet (sumerer, babylonier, västsemiter och Egypten) och Nya testamentet (Grekland, Rom, hellenismen och antikens idéhistoria) skrevs. Stor vikt läggs vid kosmologi samt samhälls- och människosyn. Särskilt fokus läggs vid hellenismen. De idéhistoriska delarna skall ses som kontext till de mer specifika religionshistoriska aspekterna och kommer följaktligen att behandlas mer översiktligt.

C) Zoroastrianism, fornskandinavisk religion och skriftlösa religioner (0,5 sp)

Då zoroastrianism spelar en roll i forskningsdiskussioner kopplat till exegetik, kristen troslära, och islamologi t.ex. i fråga om djävulsbegreppet, behandlas denna icke utdöda persiska religion i detta moment.

Fornskandinavisk religion behandlas översiktligt och särskilt i relation till studiet av kristnandet av Sverige, och missionsvetenskapen.

Fenomenet skriftlösa religionsformer introduceras och bearbetas översiktligt.

D) Judendom (0,5 sp)

Judendomen beskrivs i relation till det judiska folkets historia. Kopplingen mellan vardagsliv, högtider och historiska händelser visar religionens identitetsskapande potential. Begreppen ortodoxi och ortopraxi diskuteras och problematiseras.

E) Islam (1,5 sp)

Efter en grundlig genomgång av islams framväxt och expansion behandlas den muslimska läran och jämförelser görs med judendom och kristendom. Missförstånd och andra kommunikationshinder mellan kristna och muslimer diskuteras. På grund av att islam utgör en inflytelserik idéströmning i samtiden och att den allmänna bilden av islam inte alltid gör religionen rättvisa, är detta moment mer omfattande i kursen. Skillnaderna mellan olika delar av den muslimska världen kommer att lyftas fram. Vi diskuterar även konsekvenserna av de olika sätten att se på förhållandet mellan religion och samhälle som råder inom islam av idag.

F) Hinduism (1 sp)

Hinduismen räknas som *en* av världsreligionerna, men är snarare en samlingsbeteckning för flera religioner. Härvid problematiseras religionsbegreppet, vilket åskådliggörs genom ett jämförande perspektiv inom tre fält.

1) Den cykliska tidsuppfattningen och dess betydelse för synen på reinkarnation och kastväsende. Här behandlas även människosynen och begreppen "atman" och "själ" diskuteras.

2) Den "sanningspluralism" som inledningsvis kan vara svår att ta till sig som västerlänning. Inom ramen för detta bearbetar vi synen på gudar.

3) Betoningen av religiös praktik snarare än lära. Här övergår undervisningen mer i ett inifrånperspektiv med hjälp av ritual- och bildtolkning.

G) Buddhism (0,5 sp)

Rörelsen beskrivs med utgångspunkt i dess kritik av hinduismen. Stor vikt kommer därför att läggas vid lärofrågor och filosofiska resonemang. Mindre utrymme ges åt beskrivningar av olika grenar. Avslutningsvis för vi en diskussion kring distinktionen mellan filosofi och religion och får därvid anledning att rekapitulera olika religionsdefinitioner.

H) Sikhism och jainism (0,5 sp)

Sikhismens rötter i islam och hinduism betonas varvid begreppet synkretism (religionsblandning) diskuteras. Vi får här även anledning att repetera skillnaderna mellan den västliga och den indiska världsbilden.

Jainismens kritik av hinduismen jämförs med den buddhistiska, och konsekvenserna för utövarna bearbetas med hjälp av rörelsens eget material. En ömsesidig belysning av de indiska religionerna skapar fördjupad förståelse för indisk religionsutövning.

I) Västeuropas idéhistoria (0,5 sp)

Efter en snabbgenomgång av den västerländska idéhistorien diskuteras vi rötterna till och tendenserna i det senmoderna samhället och dess religiösa föreställningar. Omfattande jämförelser med andra kulturer genomförs och därvid repeteras dessa.

J) Naturalism, humanism och New Age (0,5 sp)

I förlängningen av föregående pass betraktar vi några - för det moderna - konstituerande ismer. Går de att betrakta som religioner och vilka konsekvenser får det i så fall? Vilka grundantaganden bygger de på? Är de kompatibla eller komplementära?

Behandlingen av New Age går inte igenom alla de divergerande fenomen som brukar föras in under denna beteckning i detalj. Istället fokuseras vad dessa kan tänkas ha gemensamt och hur de förhåller sig till andra strömningar vi kommit i kontakt med. Går kanske situationen i Sverige idag att jämföra med senantikens hellenism?

4.1 Undervisningsformer

På kursen ges föreläsningar som underlättar studentens inläsning av litteraturen. I kursen ingår också seminarier där studenten förväntas redovisa och bearbeta anvisad litteratur och inhämtad kunskap muntligt. Seminarierna utgör en del av examinationen men betygsätts inte enskilt. Följande moment behandlas i seminarieform:

Religioner i bibelns omvärld

Skriftlösa religioner

Nutida världsreligioner

Användningen av Internet som källa till religionshistorisk kunskap exemplifieras i Moment E.

5. Mål

Studenten skall efter avslutad kurs ha en överblick över religionshistorien i allmänhet och vara orienterad i religionshistorisk metod.

Kunskap och förståelse

Studenten skall efter avslutad kurs

- kunna redogöra för centrala aspekter inom de avhandlade religionsformerna,
- kunna redogöra för en översiktlig social, politisk och historisk kontext för de behandlade religionerna,
- visa förmåga att se respektive religionsform utifrån sitt eget inre sammanhang, samt
- i ett urval källtexter kunna lokalisera bärande och karakteristiska tankar och relatera dessa till respektive religionsforms särart.

Färdighet och förmåga

Studenten skall efter avslutad kurs

- visa förmåga att identifiera och kritiskt granska anlagda perspektiv i religionshistorisk litteratur, samt
- kunna göra relevanta jämförelser mellan olika religionsformer - inklusive kristendomen - och därvid lyfta fram såväl likheter som skillnader.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Studenten skall efter avslutad kurs

- kritiskt kunna värdera olika teorier, metoder och perspektiv i relation till religionshistoriska källor.

6. Litteratur

Beaver, R. Pierce, red. *Världens religioner*. Stockholm: Verbum, 1998. (i urval; ca 300 s.)

Högnäs, Sten. *Idéernas historia*. Lund: Historiska media, 2000. (190 s.)

Näsström, Britt-Mari. *Forntida religioner*. Lund: Studentlitteratur, 2003. (260 s.)

Rothstein, Mikael, red. *Humanistisk religionsforskning*. Nora: Nya Doxa, 1999. (s. 11-110)

Dessutom tillkommer källtexter inför seminarierna, enligt lärares anvisningar.

7. Examination

Utöver lektionsnärvaro och seminarieaktivitet examineras kursen med ett prov och en inlämningsuppgift. Betyg sätts på kursen som helhet. Samtliga moment måste alltså vara fullgjorda för att kursintyg skall utfärdas.

Den student som av någon anledning inte kan delta vid det angivna tillfället har möjlighet att lösa uppgiften på egen hand med en relativt omfattande skriftlig inlämning.

Provet kommer att omfatta moment A-I med undantag för det som behandlats i seminarieform. Moment J examineras med en inlämningsuppgift.

Provet utgör 80% av slutbetyget. Inlämningsuppgiften och insatsen på seminarierna utgör 10% vardera.

8. Betyg

På kursen ges graderade betyg enligt Församlingsfakultetens ordinarie betygsskala.

9. Kursutvärdering

Kursutvärdering sker i enlighet med studiehandbokens instruktioner.

10. Övrigt

-